

ZAMONAVIY XIRURGIYADA HAMSHIRANING O'RNI

Umaraliyeva Muazzamxon Begishovna

*Xo'jaobod Abu Ali ibn Sino nomidagi jamoat
salomatligi texnikumi Xirurgiya fani o'qituvchisi*

Zamonaviy tibbiyot, xususan xirurgiya sohasi kundan-kunga rivojlanib, murakkab va yuqori texnologiyali davolash usullarini o'z ichiga olmoqda. Ushbu jarayonda hamshiraning o'rni beqiyos bo'lib, u jarrohlik jamoasining ajralmas a'zosi hisoblanadi. Hamshira bemor sog'lig'ini saqlash, davolash jarayonining samaradorligini oshirish va asoratlarning oldini olishda muhim rol o'ynaydi.

Operatsiyagacha bo'lgan davrda hamshira bemorni jarrohlik amaliyotiga tayyorlaydi. U bemorning umumiy holatini baholaydi, shifokor tomonidan buyurilgan tahlil va tekshiruvlarning o'z vaqtida bajarilishini ta'minlaydi. Shuningdek, bemorga operatsiya jarayoni haqida tushuntirish berib, uni psixologik jihatdan tayyorlaydi. Bu esa bemorning qo'rquvini kamaytirib, operatsiya natijasiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Operatsiya vaqtida hamshira sterillik va antiseptika qoidalariga qat'iy amal qiladi. Operatsion hamshira jarrohga zarur asbob-uskunalarini o'z vaqtida yetkazib beradi, operatsion xonadagi tartibni saqlaydi hamda bemorning umumiy holatini kuzatib boradi. Ushbu jarayonda hamshiraning e'tibori va mas'uliyati operatsiyaning muvaffaqiyatli o'tishida katta ahamiyatga ega.

Operatsiyadan keyingi davrda hamshira bemorni doimiy nazorat ostida tutadi. U og'riqni kamaytirish choralarini ko'radi, jarrohlik yarasini parvarishlaydi, bog'lamlarni almashtiradi va infeksiya yoki qon ketish kabi asoratlarning oldini olishga harakat qiladi. Shuningdek, bemorni to'g'ri ovqatlanish, harakatlanish va shaxsiy gigiyena qoidalariga amal qilishga o'rgatadi.

Zamonaviy xirurgiyada yangi texnologiyalar keng qo'llanilmoqda. Hamshiralar laparoskopik va endoskopik jarrohlik usullarida, turli monitoring va tibbiy apparatlar bilan ishlash ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak. Elektron tibbiy hujjatlarni yuritish ham hamshiraning zamonaviy vazifalaridan biridir.

Bundan tashqari, hamshiraning axloqiy va muloqot madaniyati ham muhim ahamiyatga ega. U bemor va uning yaqinlari bilan mehribon, sabrli va professional munosabatda bo'lishi, tibbiy sirni saqlashi hamda tibbiyot jamoasi bilan hamkorlikda ishlashi lozim.

Xulosa qilib aytganda, zamonaviy xirurgiyada hamshira nafaqat yordamchi, balki davolash jarayonining faol ishtirokchisidir. Uning bilimli, mas'uliyatli va tajribali bo'lishi jarrohlik amaliyotining muvaffaqiyati va bemorning tezroq sog'ayishida muhim omil hisoblanadi.

Quyida xirurgiya hamshirasining vazifalari aniq va tartibli tarzda keltirilgan. Bu matnni imtihon javobi, referat yoki taqdimot uchun ishlatish mumkin.

Xirurgiya hamshirasining vazifalari

Xirurgiya hamshirasi jarrohlik bo'limida bemorlarni parvarishlash, operatsiyaga tayyorlash va operatsiyadan keyingi davrda kuzatish bilan shug'ullanadigan muhim tibbiy xodim hisoblanadi. Uning vazifalari bemor xavfsizligi va davolash samaradorligini ta'minlashga qaratilgan.

1. Operatsiyagacha bo'lgan vazifalari

Bemorni jarrohlik amaliyotiga tayyorlash

Shifokor buyruqlarini bajarish

Tahlil va tekshiruvlarga tayyorlash

Operatsiya maydonini tayyorlash (teri tozalash,

soch olish)

Bemorni psixologik qo'llab-quvvatlash

Dori vositalarini tayyorlash va yuborish

2. Operatsiya vaqtidagi vazifalari

Aseptika va antiseptika qoidalariga rioya qilish

Jarrohga steril asbob-uskunalarini uzatish

Operatsion xonada tozalik va tartibni saqlash

Bemorning umumiy holatini nazorat qilish

Qon ketishini va favqulodda holatlarni kuzatish

3. Operatsiyadan keyingi vazifalari

Bemorni reanimatsiya yoki palatada kuzatish
 Hayotiy ko'rsatkichlarni nazorat qilish (nafas, puls, qon bosimi)
 Yarani parvarishlash va bog'lamlarni almashtirish
 Og'riqni kamaytirish choralari bajarish
 Asoratlarni (infeksiya, tromboz, qon ketish) erta aniqlash
 Bemorni harakatlanish va ovqatlanishga o'rgatish

4. Sanitariya-gigiyena va xavfsizlik

Sterillikni ta'minlash
 Tibbiy chiqindilarni to'g'ri yo'q qilish
 Infeksiya tarqalishining oldini olish
 Mehnat xavfsizligi qoidalariga amal qilish

5. Hujjatlar bilan ishlash

Tibbiy kartalarni yuritish
 Bemor holati haqida shifokorga ma'lumot berish

Elektron tibbiy hujjatlarni to'ldirish

6. Axloqiy va muloqot vazifalari

Bemor va yaqinlari bilan muloyim munosabat

Tibbiy sirni saqlash

Jamoa bilan hamkorlikda ishlash

Mas'uliyat va halollik

Kam invazivli xirurgiyada hamshiraning o'рни juda muhim bo'lib, u operatsiyaning xavfsiz, samarali va asoratlarsiz o'tishini ta'minlashga xizmat qiladi. Quyida hamshiraning asosiy vazifalari bosqichma-bosqich yoritilgan:

1. Operatsiyaga tayyorgarlik bosqichida

Bemorni psixologik va jismoniy tayyorlash

Tahlillar, instrumental tekshiruvlar va hujjatlarni tekshirish

Operatsion xonani va steril sharoitni tayyorlash

Endoskopik va laparoskopik uskunalarni (kamera, monitor, troakarlar, insufflyator) tekshirish

Asbob-uskunalarining sterilizatsiyasini nazorat qilish

2. Operatsiya jarayonida

Jarrohga assistentlik qilish

Instrumentlarni to'g'ri va o'z vaqtida uzatish

Kamera va monitor tasvirini kuzatib borish

Sterillik qoidalariga qat'iy rioya etilishini ta'minlash

Bemorning hayotiy ko'rsatkichlarini (puls, nafas, qon bosimi) kuzatishda ishtirok etish

Favqulodda holatlarda tezkor yordam ko'rsatish

3. Operatsiyadan keyingi parvarish

Bemor holatini kuzatish (og'riq, qon ketish, infeksiya belgilari)

Drenaj va bog'lamlarni nazorat qilish

Shifokor buyurgan dori vositalarini to'g'ri qo'llash

Bemorni erta faollashtirishga yordam berish

Bemor va yaqinlariga parvarish va reabilitatsiya bo'yicha tushuntirish berish

4. Kam invazivli xirurgiyada hamshiraning ahamiyati

Asoratlarning xavfini kamaytiradi

Operatsiya vaqtini qisqartiradi

Bemorning tezroq sog'ayishiga yordam beradi

Jarrohlik jamoasi ishini muvofiqlashtiradi

Xulosa

Xirurgiya hamshirasi jarrohlik jarayonining barcha bosqichlarida faol ishtirok etadi. Uning bilim va malakasi bemor hayotini saqlash, asoratlarning oldini olish va davolash sifatini oshirishda muhim ahamiyatga ega.

Kam invazivli xirurgiyada hamshira — bu nafaqat yordamchi, balki jarrohlik jarayonining ajralmas va mas'uliyatli ishtirokchisidir. Uning bilim, malaka va mas'uliyati operatsiya natijasiga bevosita ta'sir qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Hamraev A. J., Alimov A. V., A'zamxo'jaev T. S. "Xirurgiya va reanimatsiyada hamshiralik ishi va reanimatsiya asoslari". Toshkent - «ILM ZIYO» - 2017
2. Ziyaeva M. F., Hamedova M. A., Mirrahimova G., Murodova R. T. "Jarrohlikda hamshiralik ishi» Niso poligraf, Toshkent, 2017 yil.

Internet saytlari

1. <http://vvvvvv.medline.ru>.
2. <http://vvvvvv.frebooks4dctors.com/fl/spec4.htm>;
3. <http://vvvvvv.ncbi.nlm.nih.gov/entrez/>
4. <http://vvvvvv.histology.narod.ru/>
5. <http://rsmu.ru/8894.html>